

Orzeczenie Trybunału z dnia 19 maja 1999 r.

Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Francji

W sprawie nie wywiązania się państwa członkowskiego z zobowiązań : Wolności świadczenia usług - procedury udzielania zamówień publicznych w sektorach wodnym, energetycznym, transportu i telekomunikacji.

Sprawa C-225/97

Sprawozdania Trybunału Europejskiego z 1999 roku, strona I-3011

Strony

w sprawie C-225/97,

Komisja Wspólnot Europejskich reprezentowana przez Hendrika van Lier, Radcę Prawnego działającego jako pełnomocnik w biurze Carlos'a Gómez'a de la Cruz, z Biura Prawnego, aplikant Wagner Centre, Kirchberg,

przeciwko

Francji reprezentowanej przez Kareen Rispal-Bellanger, Kierownika Podwydziału Międzynarodowego Prawa Gospodarczego i Prawa Wspólnotowego w Wydziale Prawnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Philippe Lalliot, Sekretarza Spraw Zagranicznych w tym samym Wydziale, działających jako pełnomocnicy z adresem do doręczeń w Ambasadzie Francji 8B Boulevard Joseph II.

Wniosek o stwierdzenie, że poprzez niewdrożenie wszystkich środków niezbędnych do stosowania dyrektywy Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r., dotyczącej koordynacji

przepisów prawnych i administracyjnych odnoszących się do stosowania przepisów wspólnotowych w zakresie procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (OJ 1992 L 76, str. 14), Francja nie wykonała swoich zobowiązań wynikających z art. 1 ust. 2, 2 ust.1c i 2 ust. 5 oraz rozdziałów 2 i 4 tej dyrektywy,

TRYBUNAŁ (Szósta Izba)

W składzie : P.J.G. Kapteyn - Sędzia Sprawozdawca, Przewodniczący Izby,

G. Hirsch i G.F. Mancini - Sędziowie,

Rzecznik Generalny: A. La Pergola,

Sekretarz: L. Hewlett, Administrator,

Biorąc pod uwagę sprawozdanie z przesłuchania, po wysłuchaniu ustnych wystąpień stron na posiedzeniu 22 października 1998 r., na którym Komisję reprezentował Hendrika van Lier a Rząd Francuski Anna Viéville-Bréville, chargé de mission z Wydziału Prawnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych działająca jako pełnomocnik

po wysłuchaniu opinii Rzecznika Generalnego na posiedzeniu 19 stycznia 1999 r.,

wydał następujące orzeczenie

Uzasadnienie orzeczenia

1. Wnioskiem złożonym w kancelarii Trybunału w dniu 17 czerwca 1997 roku Komisja Wspólnot Europejskich wniosła na podstawie art. 226 Traktatu o WE (dawny art. 169) o stwierdzenie, że nie wprowadzając środków niezbędnych dla zapewnienia zgodności z dyrektywą Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r., dotyczącą koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych, odnoszących się do stosowania przepisów wspólnotowych w zakresie procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (O J 1992, L 76, str. 14, zwana dalej dyrektywą) Republika Francuska nie wypełniła swojego zobowiązania wynikającego z art. 1 ust. 2, art. 2 ust. 1 pkt (c) i art. 2 ust. 5 oraz Rozdziałów 2 i 4 tej dyrektywy.

Prawo Wspólnoty

2. Art. 13 dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie są zobowiązane podjąć środki niezbędne dla zapewnienia zgodności z dyrektywą do dnia 1 stycznia 1993 roku oraz niezwłocznie poinformować o tym Komisję.

Kary

3. Rozdział 1 dyrektywy (art. 1 i 2) dotyczą środków na szczeblu krajowym.

4. Art. 1 stanowi:

"1. Państwa członkowskie zobowiązane są do podjęcia koniecznych środków w celu zapewnienia, że decyzje podjęte przez zamawiających podlegają efektywnemu, a zwłaszcza możliwie szybkiemu postępowaniu odwoławczemu, zgodnie z warunkami określonymi w poniższych artykułach, ze szczególnym uwzględnieniem art. 2. ust. 8, na podstawie, że decyzje te naruszyły prawo wspólnotowe w dziedzinie zamówień lub krajowych przepisów wdrażających to prawo w zakresie:

(a) postępowania o udzielenie zamówienia objętego dyrektywą 90/531/EWG

oraz

(b) zgodności z art. 3. ust. 2 lit. a) powyższej dyrektywy, w przypadku zamawiających, do których przepis ten się stosuje.

2. Państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia, że przedsiębiorstwa, które mogą wystąpić z roszczeniami z tytułu poniesionej szkody w kontekście procedury udzielania zamówienia, nie będą dyskryminowane w wyniku zawartego w niniejszej dyrektywie rozróżnienia pomiędzy przepisami krajowymi wdrażającymi prawo Wspólnoty, a pozostałymi przepisami krajowymi."

5. Art. 2 dyrektywy stanowi:

"1. Państwa członkowskie zobowiązane są do wprowadzenia do procedur odwoławczych, określonych w art. 1, odpowiednich środków obejmujących prawo do:

podjęcia, w możliwie najkrótszym terminie w postępowaniu doraźnym, środków tymczasowych w celu naprawy domniemanego naruszenia lub zapobieżenia dalszym szkodom dla podmiotów, o których mowa powyżej, w tym zawieszenia lub doprowadzenia do zawieszenia procedury udzielenia zamówienia lub wykonania decyzji podjętych przez zamawiającego;

oraz

uchylenia lub doprowadzenia do uchylenia decyzji bezprawnych, w tym usunięcia dyskryminujących specyfikacji technicznych, ekonomicznych lub finansowych specyfikacji zawartych w ogłoszeniu o zamówieniu, okresowych zawiadomieniach o planowanych zamówieniach, ogłoszeniu o istnieniu systemu kwalifikacji, zaproszeniu do przetargu, dokumentacji umowy lub w jakimkolwiek innym dokumencie związanym z procedurą udzielenia zamówienia;

bądź

podjęcia, w jak najkrótszym terminie, jeżeli to możliwe w procedurze doraźnej i, jeżeli to konieczne, w procedurze zwykłej, środków innych niż przewidziane w lit. a) i b), w celu naprawy domniemanego naruszenia i zapobieżeniu szkodom dla podmiotów, o których mowa powyżej; w szczególności nakazaniu wypłaty określonej kwoty w przypadkach, gdzie naruszenie nie zostało naprawione albo mu nie zapobieżono.

Państwa członkowskie mogą dokonać tego wyboru albo w odniesieniu do wszystkich zamawiających, albo w stosunku do kategorii jednostek określonych na podstawie obiektywnych kryteriów, tak by w każdym przypadku zachować efektywność ustanowionych środków, w celu niedopuszczenia do naruszenia interesów zainteresowanych podmiotów;

oraz,

w obu powyższych przypadkach, do przyznania odszkodowań podmiotom, które doznały uszczerbku w wyniku naruszenia przepisów.

Gdy roszczenie o odszkodowanie uzasadniane jest faktem, że decyzja została podjęta niezgodnie z prawem, państwa członkowskie mogą zapewnić, w przypadkach, gdy wymaga tego system ich prawa wewnętrznego i istnieją odpowiednie organy o niezbędnych uprawnieniach w tym względzie, że podważana decyzja będzie uprzednio uchylona albo uznana za bezprawną.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 mogą być przyznane oddzielnym organom odpowiedzialnym za poszczególne aspekty procedury odwoławczej.

3. Postępowanie odwoławcze samo w sobie nie musi mieć automatycznego skutku zawieszającego wobec postępowania o udzielenie zamówienia, do którego się odnosi.

4. Państwa członkowskie mogą uznać, że organ odwoławczy przy podejmowaniu decyzji o zastosowaniu środków tymczasowych może wziąć pod uwagę prawdopodobne konsekwencje podejmowanych środków dla wszystkich stron, które mogą doznać uszczerbku, a także dla interesu publicznego i organ ten może nie stosować takich środków, jeżeli ich negatywne konsekwencje mogłyby przewyższyć korzyści. Decyzja o niezastosowaniu środków tymczasowych nie może naruszyć pozostałych roszczeń podmiotu korzystającego ze środków odwoławczych.

5. Kwota, która ma być zapłacona zgodnie z ust. 1 lit. c) musi być ustalona na poziomie odpowiednio wysokim, aby zniechęcić zamawiającego do popełnienia naruszenia lub trwania w nim. Zapłata tej kwoty może być uzależniona od ostatecznej decyzji, że naruszenie rzeczywiście miało miejsce."

Atestacja

6. Rozdział 2 dyrektywy (art. 3- 7) dotyczy systemu atestacji.

7. Art. 3 stanowi, że państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić podmiotom zamawiającym możliwość odwołania się do systemu atestacji zgodnie z postanowieniami art. 4- 7.

8. Art. 4 stanowi:

"Zamawiający mogą poddawać swoje procedury i praktyki związane z udzielaniem zamówień, które wchodzą w zakres Dyrektywy 90/531/EWG, okresowemu badaniu w celu uzyskania atestu, że w danym czasie, procedury i praktyki są zgodne z prawem Wspólnoty dotyczącym udzielania zamówień publicznych oraz z przepisami krajowymi przepisami wprowadzającymi to prawo".

9. Art. 7 dyrektywy stanowi, że postanowienia artykułów 4, 5 i 6 należy traktować jako zasadnicze wymogi w zakresie rozwoju europejskich standardów atestacji.

Procedura koncyliacyjna

10. Rozdział 4 dyrektywy (art. 9- 11) dotyczy procedury koncyliacyjnej.

11. Art. 9 stanowi:

" 1. Każdy podmiot, który jest lub był zainteresowany uzyskaniem określonego zamówienia objętego dyrektywą 90/531/EWG i który, w ramach postępowania o udzielenie tego zamówienia, uważa, że doznał uszczerbku lub istnieje ryzyko, że dozna uszczerbku z powodu domniemanego naruszenia prawa Wspólnoty w dziedzinie zamówień lub przepisów

krajowych wdrażających to prawo, może wnioskować o zastosowanie postępowania koncyliacyjnego przewidzianego w art. 10 i 11.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, musi być sporządzony na piśmie i przekazany do Komisji lub władz krajowych wymienionych w załączniku. Władze te zobowiązane są przekazywać wnioski do Komisji możliwie jak najszybciej."

Prawo francuskie

12. Przy piśmie przewodnim z dnia 14 stycznia 1994 roku władze francuskie przesłały do Komisji kopię ustawy nr 93-1416 z dnia 29 grudnia 1993 roku o postępowaniu odwoławczym, dotyczącym udzielania zamówień publicznych na określone dostawy i roboty budowlane w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (JORF z dnia 1 stycznia 1994 roku, str. 10).

13. Art. 1 tej ustawy stanowi:

"Po art. 7 ustawy nr 92-1282 z dnia 11 grudnia 1992 roku o postępowaniu w zakresie udzielania określonych zamówień publicznych w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji dodaje się art. 7-1 i 7-2 w brzmieniu:

'Art. 7-1. W przypadku niedopełnienia obowiązku ogłoszenia i zorganizowania przetargu, mającego zastosowanie do zamówień określonych w art. 1 oraz podlegających prawu prywatnemu, sąd może nie wydawać orzeczenia przed udzieleniem zamówienia, z wyjątkiem niżej określonych okoliczności.

Na wniosek jakiegokolwiek osoby zainteresowanej uzyskaniem zamówienia, która może zostać poszkodowana wskutek niedopełnienia tego wymogu, prezes właściwego sądu lub jego zastępca może nakazać stronie, która nie wypełniła obowiązku, dopełnienie go oraz określić okres, w którym strona ta musi tego dokonać. Może on również nakazać zapłatę okresowej kary po upływie tego okresu. Może jednak uwzględnić możliwe konsekwencje tego środka dla interesów wszystkich, którzy mogą zostać poszkodowani, jak również dla interesu publicznego, a także może podjąć decyzję o niepodejmowaniu takiego środka, jeżeli jego negatywne konsekwencje mogłyby przekroczyć wynikające z niego korzyści.

Wniosek może również złożyć Urząd Prokuratora Publicznego, jeżeli Komisja Wspólnot Europejskich poinformowała państwo o przyczynach, dla których twierdzi ona, że nastąpiło jawne i oczywiste naruszenie zobowiązań określonych w art. 1.

Ustalając wysokość kary należy wziąć pod uwagę postępowanie strony przeciwko której wydawany jest nakaz, jak również trudności, które napotkała ona w związku ze spełnieniem zobowiązań.

Prezes właściwego sądu lub jego zastępca określi te środki w drodze postanowienia wstępnego, które nie podlega zażaleniu.

Jeżeli w terminie ustalenia okresowej kary dane naruszenie nie zostało usunięte, sąd może nakazać zapłacenie stałej kwoty. W takim przypadku środek ten zostanie określony w drodze decyzji wstępnej podlegającej zażaleniu zgodnie z przepisami regulującymi kwestię tymczasowych zwolnień.

Kara, okresowa lub stała, będzie w całości niezależna od odszkodowania. Nakaz zapłacenia okresowej lub stałej kary ulega unieważnieniu w całości lub części, jeżeli zostanie stwierdzone, że naruszenie bądź zwłoka w wykonaniu nakazu sądu została spowodowana w całości lub w części przez czynniki zewnętrzne.

Art. 7-2. W przypadku niedopełnienia wymogu ogłoszenia oraz zorganizowania przetargu, mającego zastosowanie w przypadku zamówień określonych w art. 1 i podlegających prawu publicznemu, każda osoba zainteresowana uzyskaniem zamówienia, która może zostać poszkodowana wskutek niedopełnienia tego wymogu, może przed zawarciem umowy wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie środków, o których mowa w art. L.23 Kodeksu trybunałów administracyjnych oraz apelacyjnych sądów administracyjnych".

14. Art. 4 ustawy nr 93-1416 stanowi:

"Art. 23 Kodeksu trybunałów administracyjnych oraz apelacyjnych sądów administracyjnych stanowi, jak następuje:

Art. L.23. Prezes sądu administracyjnego lub jego zastępca może wydać orzeczenie w przypadku niedopełnienia wymogu ogłoszenia i zorganizowania przetargu, mającego zastosowanie do zamówień objętych zakresem artykułu 7-2 ustawy nr 92-1282 z dnia 11 grudnia 1992 roku, o postępowaniu w zakresie udzielania określonych zamówień

publicznych w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji. Sąd może orzec przez zawarciem umowy jedynie w niżej wymienionych okolicznościach.

Czynna legitymacja procesowa przysługuje tym osobom, które posiadają interes w uzyskaniu zamówienia i mogą zostać poszkodowane wskutek naruszenia prawa.

Prezes sądu administracyjnego lub jego zastępca może nakazać stronie, która nie wypełniła obowiązku, jego dopełnienie oraz określić termin, w którym strona ta musi tego dokonać. Może on również nakazać zapłatę okresowej kary po upływie tego terminu. Może on jednak wziąć pod uwagę możliwe konsekwencje tego środka dla interesów wszystkich, którzy mogą zostać poszkodowani, jak również dla interesu publicznego, a także może podjąć decyzję o niepodejmowaniu takiego środka, jeżeli jego negatywne konsekwencje mogłyby przekroczyć wynikające z niego korzyści.

Ustalając wysokość kary należy wziąć pod uwagę postępowanie strony przeciwko której wydawany jest nakaz, jak również trudności, które napotkała ona w związku ze spełnieniem zobowiązań.

Z wyjątkiem zamówień publicznych udzielanych przez państwo, wniosek może również złożyć państwo, jeżeli Komisja Wspólnot Europejskich poinformowała je o przyczynach, dla których twierdzi ona, że nastąpiło jawne i oczywiste naruszenie wyżej wymienionych zobowiązań.

Prezes właściwego sądu lub jego zastępca określi te środki w drodze postanowienia wstępnego, które nie podlega zażaleniu.

Jeżeli w terminie ustalenia okresowej kary dane naruszenie nie zostało usunięte, sąd może nakazać zapłacenie stałej kwoty. W takim przypadku środek ten zostanie określony w drodze decyzji wstępnej podlegającej zażaleniu zgodnie z przepisami regulującymi kwestię tymczasowych zwolnień.

Kara, okresowa lub stała, będzie w całości niezależna od odszkodowania. Nakaz zapłacenia okresowej lub stałej kary podlega unieważnieniu w całości lub części, jeżeli zostanie stwierdzone, że naruszenie bądź zwłoka w wykonaniu nakazu sądu została spowodowana w całości lub w części przez czynniki zewnętrzne."

Postępowanie przedprocesowe

15. W drodze formalnej notyfikacji z dnia 8 września 1995 roku Komisja poinformowała władze francuskie, że wdrożenie do prawa wewnętrznego systemu kar określonego w dyrektywie zostało dokonane w niewłaściwy sposób, oraz że postanowienia dyrektywy dotyczące systemu atestacji i procedury koncyliacyjnej nie zostały wdrożone do prawa krajowego. Na podstawie artykułu 226 Traktatu o WE Komisja wezwała rząd Francji do przedłożenia uwag w terminie dwóch miesięcy oraz do wprowadzenia niezbędnych poprawek.

16. Władze francuskie odpowiedziały pismem z dnia 13 listopada 1996 roku, przedstawiając dalsze szczegóły systemu kar oraz uwagi dotyczące postanowień dyrektywy w zakresie procedury koncyliacyjnej, które nie zostały wdrożone do prawa krajowego ustawą nr 93-1416.

17. Jednakże, w swojej umotywowanej opinii z dnia 8 listopada 1996 roku Komisja podtrzymała zarzuty dotyczące systemu kar oraz braku wdrożenia do prawa krajowego Rozdziałów 2 i 4 dyrektywy.

18. W swojej odpowiedzi z dnia 20 lutego 1997 roku władze francuskie stwierdziły, że w ich opinii przedmiotowa część ustawy nr 93-1416 spełnia wymogi dyrektywy; ponadto zaproponowały opublikowanie okólnika, dającego podmiotom indywidualnym wytyczne w zakresie funkcjonowania procedury koncyliacyjnej, jak również poinformowały, że odpowiednie departamenty analizują możliwe środki zapewnienia właściwej realizacji wymogów ustawy w zakresie atestacji.

19. Uznając powyższą odpowiedź za niesatysfakcjonującą Komisja wszczęła niniejsze postępowanie.

Kary

20. Na początku odnotować należy, iż jest powszechnie wiadome, że Komisja nie kwestionuje decyzji Republiki Francuskiej o wyborze opcji określonej w art. 2 ust. 1 pkt (c) dyrektywy.

21. Jeżeli chodzi o ten wybór, to Komisja twierdzi jednakże, że po pierwsze wdrożenie art. 2 ust. 5 dyrektywy do prawa krajowego - zgodnie z którym kwota, jaką należy zapłacić na podstawie art. 2 ust. 1 lit. (c) musi zostać ustalona na poziomie wystarczająco wysokim, aby

zniechęcić podmiot zamawiający do popełniania lub trwania przy naruszeniu prawa - wymaga przyjęcia przepisów dotyczących konkretnie poziomu kar, albo określających, że kara musi mieć niezbędny skutek zniechęcający, albo ograniczających uznaniowość sądu w zakresie ustalania wysokości kary. Według Komisji bez przyjęcia takiej normy właściwy sąd będzie zdany na niepewność.

22. Rząd francuski twierdzi, że dyrektywa nie mówi nic o obowiązku państw członkowskich w zakresie ustalenia kwoty kary, a biorąc pod uwagę różnorodność okoliczności, w jakich może ona występować, ważne jest, aby umożliwić sądowi w każdym przypadku ustalenie wysokości kary według jego własnej oceny stanu faktycznego, ponieważ kara musi być wystarczająco wysoka, aby zapewnić realizację celów dyrektywy.

23. Art. 2 ust. 5 dyrektywy wyraźnie stanowi, że kwota należna do zapłaty zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. (c) musi zostać określona na wystarczająco wysokim poziomie, aby zniechęcić podmiot zamawiający do popełniania naruszenia lub trwania przy naruszeniu przepisów, jednakże nie określa, czy kwota ta powinna być ustalona przez ustawodawcę, czy też przez właściwy sąd.

24. Jak zauważył rzecznik generalny w punkcie 13 swojej opinii, kara, stanowiąc środek przymusu, którego zasadniczym celem jest zapewnienie przestrzegania decyzji sądu, sama w sobie ma charakter odstraszaający. W konsekwencji, przepis określający, że kwota należna do zapłaty zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy musi zostać ustalona na dostatecznie wysokim poziomie, aby wywierała zniechęcający skutek, nie wpływa w ten sposób na ten artykuł, ani też go nie wzmacnia.

25. Ponadto, Rząd Francji twierdzi - a Komisja nie przedstawiła żadnego skutecznego kontrargumentu - że zgodnie z francuskim prawem kara jest z natury środkiem przymusu oraz skutecznym środkiem wpływającym na przestrzeganie orzeczeń sądowych.

26. Kolejny argument w skardze Komisji dotyczy faktu, że artykuły 1 i 4 ustawy nr 93-1416 stanowią nie tylko, że stała kara może zostać nałożona dopiero po uchyleniu nakazu dotyczącego kary okresowej, ale również, że przy ustalaniu wysokości kary stałej należy wziąć pod uwagę postępowanie strony, na którą nałożono karę, jak również trudności, jakie strona ta mogła napotkać w wykonaniu nakazu sądu. Według Komisji uznanie sądu jest ograniczone względami, które zostały określone na tyle ogólnikowo, że system nie będzie w stanie prawidłowo funkcjonować.

27. W tym punkcie należy podkreślić, że, po pierwsze art. 2 ust. 1 lit. (c) dyrektywy wymaga od państw członkowskich, które zdecydowały się na tę opcję, jedynie podjęcia takich środków, aby w przypadkach, w których naruszenie nie zostało usunięte lub nie udało się mu

zapobiec, można było wydać nakaz zapłacenia określonej kwoty zgodnie z określonymi procedurami. Art. 2 ust. 5 stanowi, że kwota ta musi zostać ustalona na wystarczająco wysokim poziomie, aby zniechęcić podmiot zamawiający do popełniania naruszenia lub trwania przy naruszeniu przepisów, jednak nie określa, czy kara musi być stała, czy też okresowa. W przeciwieństwie do tego, co twierdzi Komisja, art. 2 ust. 5 nie określa, czy sądy mogą nakazywać zapłacenie wyłącznie kary stałej w celu zapobieżenia naruszeniom prawa bądź ich usunięcia.

28. Po drugie, jeżeli chodzi o argument Komisji, że art. 1 i 4 ustawy nr 93-1416 wiążą - nieprawidłowo w jej ocenie - karę z postępowaniem strony, na którą nałożono tę karę, to z definicji prawa do rzetelnego procesu wynika, że w postępowaniu w rodzaju określonym w art. 2 ust. 1 lit. (c) dyrektywy sądy nie mogą ignorować postępowania takiej strony, ani też trudności, jakie może ona napotkać przy wykonywaniu nakazu sądu.

29. Wreszcie, Komisja stwierdza, że o ile ustawa nr 93-1416 nie gwarantuje w rzeczywistości tego, czy kara będzie mieć charakter odstraszący, to wprowadza ona konkretną procedurę, która ma charakter mniej przymusowy od procedury określonej w prawie francuskim, co stanowi tym samym naruszenie art. 1 ust. 2 dyrektywy. Komisja utrzymuje, że istnieje różnica między przepisami regulującymi kary określone w ustawie nr 93-1416 a przepisami ustawy nr 91-650 z dnia 9 lipca 1991 roku o reformie postępowania w zakresie egzekucji cywilnej (JORF z dnia 14 lipca 1991 roku, str. 9228). Różnica ta, według Komisji, wskazuje na zamiar francuskiego ustawodawcy wprowadzenia specjalnych uregulowań, określonych w ustawie nr 93-1416, które mają charakter mniej przymusowy, aniżeli procedury przewidziane w ustawie nr 91-650.

30. W związku z powyższym należy jedynie podkreślić, że - jak stwierdził Rząd Francji, bez żadnego rzeczywistego kontrargumentu ze strony Komisji - obydwie powołane ustawy mają różne cele. Ustawa nr 91-650, której celem jest udostępnienie wierzycielowi posiadającemu prawo do odzyskania długu środków egzekucji tego prawa z majątku dłużnika - w kontekście uregulowania długu, który został uznany za wyliczony i możliwy do odzyskania - nie przyznaje sądom prawa do interwencji w procedury przetargowe podmiotu zamawiającego.

31. Jak zauważył rzecznik generalny w punkcie 17 swojej opinii, jakkolwiek ustawa nr 91-650 wprowadziła procedurę zapłaty kary, to nie może ona stanowić podstawy dla transpozycji do prawa krajowego przepisów dyrektywy.

32. W konsekwencji, twierdzenie Komisji, że francuski ustawodawca zamierzał wprowadzić specjalną procedurę, odrębną od przepisów obowiązującego prawa cywilnego oraz nie zapewniającą gwarancji wymaganych przez dyrektywę, jest nieuzasadnione.

33. Z powyższych rozważań wynika, że zarzut Komisji dotyczący niewłaściwego wdrożenia art. 2 ust. 1 lit. (c) oraz 2 ust. 5 dyrektywy do prawa krajowego nie może zostać podtrzymany.

Atestacja

34. Komisja utrzymuje, że system atestacji, o którym mowa w rozdziale 2 dyrektywy, nie został wdrożony do francuskiego prawa.

35. Rząd francuski twierdzi, że jakkolwiek państwa członkowskie są zobowiązane do wdrożenia art. 3 dyrektywy do prawa krajowego, to obowiązek ten może zostać wypełniony bądź to poprzez bezpośrednie powołanie osób prowadzących atestację, zgodnie z postanowieniami art. 6 ust. 2 dyrektywy, lub poprzez powierzenie tego wyspecjalizowanemu organowi, na co pośrednio zezwala art. 7 dyrektywy. Rząd twierdzi, że pierwsza opcja nie pociąga za sobą konieczności przyjęcia normy wdrażającej; wymaga ona jedynie, aby podmioty zamawiające zostały poinformowane o możliwościach, jakie daje im prawo Wspólnoty. Rząd francuski dodaje, że odpowiednio upublicznił postanowienia dyrektywy.

36. W tym punkcie należy podkreślić, że art. 3 dyrektywy wyraźnie nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia podmiotom zamawiającym możliwości odwołania się do systemu atestacji zgodnie z postanowieniami art. 4- 7. Jak słusznie wskazała Komisja, przepis dyrektywy dotyczący podmiotów objętych jej zakresem, który umożliwia im odwołanie się do systemu atestacji, w żaden sposób nie oznacza, że wdrożenie tego systemu do prawa krajowego jest dobrowolne.

37. Jeżeli chodzi o upublicznienie postanowień dyrektywy przez rząd Francji, to należy jedynie przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem postanowienia dyrektyw muszą zostać wdrożone w sposób nadający im wiążącą moc prawną, jak również konkretność, precyzję i przejrzystość, niezbędne dla spełnienia wymogu pewności prawa (sprawa C-59/89 Komisja v. Niemcy [1991] ECR I-2607, punkt 24).

38. W związku z powyższym należy stwierdzić, że system atestacji, o którym mowa w rozdziale 2 dyrektywy, nie został przetransponowany do francuskiego prawa w ustalonym terminie.

Procedura koncyliacyjna

39. Wreszcie, Komisja twierdzi, że Republika Francuska nie wdrożyła do prawa krajowego postanowień art. 9- 11 dyrektywy, dotyczących procedury koncyliacyjnej.

40. Rząd francuski twierdzi, że procedura koncyliacyjna, o której mowa w art. 9 ust. 2 dyrektywy - który wymaga od państw członkowskich jedynie niezwłocznego przekazania do Komisji wniosku o postępowanie koncyliacyjne, złożonego przez podmiot posiadający interes prawny - nie oznacza konieczności przyjęcia ustawy lub rozporządzenia wdrażającego. Ponadto, aby ułatwić wdrożenie procedury koncyliacyjnej, rząd francuski powiadomił zainteresowane przedsiębiorstwa o postanowieniach dyrektywy, poprzez opublikowanie jej tekstu w kwietniowo-majowym wydaniu Rynków Publicznych, periodyku, z którego korzystają wszyscy fachowcy w branży.

41. W tym punkcie wystarczy odnotować, że art. 9 ust. 1 dyrektywy stanowi, iż każda osoba, która jest lub była zainteresowana uzyskaniem konkretnego zamówienia objętego zakresem Dyrektywy Rady 90/531/EWG z dnia 17 września 1990 roku, dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorze gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (O J 1990, L 297, str. 1), oraz która w związku z postępowaniem o udzielenie tego zamówienia uważa, że doznała uszczerbku lub zagraża jej doznanie uszczerbku wskutek domniemanego naruszenia prawa Wspólnoty w dziedzinie zamówień publicznych lub też krajowych przepisów wdrażających to prawo, może złożyć wniosek o wszczęcie procedury rozjemczej określonej w art. 10 i 11 dyrektywy. W związku z powyższym ich wdrożenie do prawa krajowego jest niezbędne w celu zapewnienia, że osoba zainteresowana istnieniem takiej procedury będzie mogła się do niej odwołać.

42. W związku z powyższym należy stwierdzić, że art. 9- 11 dyrektywy, dotyczące procedury koncyliacyjnej, nie zostały wdrożone do prawa krajowego w ustalonym terminie.

43. W świetle wszystkich powyższych rozważań należy stwierdzić, że nie wprowadzając w ustalonym terminie wszystkich środków niezbędnych dla zapewnienia zgodności z postanowieniami rozdziału 2 i 4 dyrektywy 92/13, Republika Francuska nie wypełniła swojego zobowiązania wynikającego z art. 13 ust. 1 tej dyrektywy.

Decyzja w sprawie kosztów

Koszty

44. Zgodnie z art. 69 ust. 3 Zasad procesowych, Trybunał może nakazać, aby strony poniosły własne koszty, jeżeli każda z nich wygrała częściowo, a częściowo przegrała. Ponieważ zarówno Komisja, jak i Republika Francuska częściowo przegrały swoje sprawy, muszą same ponieść swoje własne koszty.

Sentencja orzeczenia

Na tej podstawie TRYBUNAŁ (Szósta Izba) niniejszym:

1. Stwierdza, że nie wprowadzając w ustalonym terminie wszystkich środków niezbędnych dla zapewnienia zgodności z postanowieniami rozdziału 2 i 4 dyrektywy 92/13 dotyczącej koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych, odnoszących się stosowania przepisów wspólnotowych w zakresie procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji, Republika Francuska nie wypełniła zobowiązania wynikającego z art. 13 ust. 1 tej dyrektywy.

2. Odrzuca pozostałą część wniosku.

3. Zarządza, aby każda ze stron poniosła swoje koszty.